

3. 1721 28. 8 25

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
**FESTINATIONE
STUDIO MEDICO
INFENSISSIMA**

Quam
PROPITIO NUMINE DIVINO
ET

GRATIOSÆ FACULTATIS MEDICÆ CONSENSU

P R Æ S I D E

DN. GEORG. DANIEL. COSCHWITZ,
MED. DOCT. EJUSDEMQUE IN ALMA FRIDERICIANA
PROFESSOR PUBL. ORDIN. ET POTENTISSIMI PORUSSOR.
REGIS IN COMITATV MANSFELD. ET APUD
PALATINOS HALENS. PHYSICO MERITISSIMO,

PATRONO, PRÆCEPTORE, HOSPITE AC PROMOTORE
AD URNAM USQUE SINGULARI HONORIS
CULTU COLENDO

PRO GRADU DOCTORIS,

Summisque in Arte Medica Honoribus, insignibus, ac Privilegiis,
More Majorum solenni obtinendis

Horis locoque consuetis Anno M DCC XXI. D. April.

Placidæ Eruditorum disquisitioni submittet

AUCTOR RESPONSURUS

JOANNES GEORGIUS ZANDER,
SPANDQVIENSIS.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,

Typis GEORGI JACOBI LEHMANNII, Acad. Typogr.

DISSERTATIO IN ABOGVALIS MEDICA

DE

RESTINATONE
STUDIO MEDICO
INFINISSIMA

PROPTIO NUMERE DIVINO

GRADUS FACULTATIS MEDICAE COESSENIU

P. R. S. I. T.

DR. GEORG. DANIEL. COSCHWITZ

MRD. DOCT. FLUSSINGHE IN ALMA FRIBERICANA

PROFESSOR PUBLICUS ORNATI SOCIETATE IMPROBASSOR

REGIS IN CURIA V. MARSHALLI ET ALIO

LABORATORIIUM PHYSICUM MENDENIUM

RAUON. RECEPTOR. HOSPIT. AC RHOLOGOR.

AD URNAM CEGRE SINGULARI HONORIS

COLLEGIUM COLLEBO

PRO GRADU DOCTORIS.

Zinnberg in Aro Medical Transpans. thugulibus ac Parahelis

Moro Majorum solent adhibere

Hare loquor confert. Anno M. DC. LXXV. B.

Placis. Friburgen. die 10. Julii 1775.

AUCTOR RECTOR

JOHANNES GEORGIUS ZANDER

STANDVORSE

HALL. MADBERICAE

Typis Georg. Jacom. Lissmann. auct. Typogr.

PROOEMIUM.

Inter Fulcra rei publicæ, eruditos quoque pertinere Medicos, certo certius esse nullum restare credo dubium, si modo levi saltem attendatur oculo, ingens & inevitabilis medicinæ post lapsum utilitas ac necessitas, qua omnibus ac singulis cujuscunque conditionis personis commendata existit, ut neque Magnates Diique terrarum, neque pauperrimæ rusticorum gentes illa carere valeant: ut tam illi, qui Martis castra colunt, quam, qui Jovis atque Mercurii splendorem adorant, Medicinam corpori ægroto quærere persæpe necesse habeant, cum Morbus, ejusque pedissequa Mors, nec virtute atque armorum fortitudine, nec Honorum fulgore, nec tandem divitiarum splendore flecti se patiat, sed unus æque ac alter Artis Machaoniæ sacra in casu necessitatis adire, ibique auxilium quærere cogatur. Cum itaque tota res publica secundum singula sui membra sine distinctione ægrotare possit ac soleat, prudentioribus judicandum relinquimus, quantum intersit rei publicæ,

ut Medicos eruditos, expertos, fideles in gremio suo alat, foveatque; qui, si deficiant, facillimo negotio Morbona truculentissimas clades efficere totamque rem publicam invertere paucissimo temporis spatio valeret, cui tamen Medici eruditi atque experti obviam ire possunt. Quod autem eruditos, expertosque requiramus Medicos, si fulcrum rei publicæ referre debent, nemo nobis vitio vertet, qui ex communi vita didicit, non omnes cultrum coquinarem gerentes esse coquos, multo minus omnes esse Medicos, qui nomen Medici profitentur. Cum Divus senex jam verissimum reliquerit effatum: *Medicos davi nomine quidem multos, reapse vero valde paucos*: id, quod nostris quoque temporibus verissimum manet, ubi Medicorum quoad nomen & titulum sane tantus prostat ubique numerus, tantaque copia, ut sæpissime citius aliquot Medici, quam unus aut alter ægrotus occurrant, si autem de peritis Medicis inquisitio instituat, sane valde pauci remanerent hunc titulum re vera merentes. Cum itaque aliquando mente pervolverem, quamam inter alias præcipua aliqua causa esset, Defectus illius Medicorum eruditorum, peritorumque, sane non potui non causam in Festinationem nimiam conjicere, qua plurimi studiosorum Medicinæ in curriculo studiorum detinentur, atque laborant. Quid enim communius, quam quod Tyrones Medicinæ, quam primum Academias accesserunt, & vix, ac ne vix quidem prima rudimenta artis salutaris supremis saltem labris degusterunt, statim ad praxeos arcana uno impetu ruant, ægrorum lectulis adflare cupiant, ipsam praxin, licet satis intempestive exercent, atque in hunc finem remediorum polychrestorum, specificorum, for-

formulas hinc inde copiose & sine iudicio confarcient, quibus pro lubitu olim morbos profligare valeant: cum tamen satius esset, si fundamenta theoriæ Medicæ vera adhuc trutinarent, verasque rationes, ex puris, limpidisque fontibus addiscerent; quibus deinceps in enucleandis & observandis veritatibus practicis uti valerent, ne in praxi olim constituti, tantas committerent hallucinationes, imperitiâ illorum detegentes, & in plurimorum agrorum damno sese terminantes. Hæc ita mihi pensitanti ac ponderanti in mentem venit, haud male actum fore, si placito EXCELLENTISSIMI DOMINI PRÆSIDIS, DE FESTINATIONE STUDIO MEDICO INFENSISSIMA, dissertationem inauguralem conscriberem, meamque pro virili explicarem mentem, in quo consistat & quomodo noceat. Ut autem omnia finem nanciscantur optatum summum veneramur Numen quo cæptis nostris annuat, faveat, secundet.

S. I.

REm ipsam itaque adgredientes statim in mentem venit; Dissertationem inscriptam esse, de Festinatione studio Medico infensissima: Itaque mihi incumbere duco, accuratius explicare, quid per festinationem hancce intelligam. Per illam vero non æque breue temporis spatium, paucumque annorum numerum intelligo, quo aliqui studiorum Academicorum curriculum absolvunt, & in comparatione cum aliis, qui pluribus pro absolvendo studio uruntur annis, festinationem committere videntur: cum optime sciam, nec studium in omnibus subjectis eidem annorum numero alligari, nec in Academiis solum omnem eruditionem hauriri, sed

A 3

per

per paternam aliamve privatam Instructionem aliquando optima Eruditionis fundamenta jacta esse, pro lucrando tempore in Academiis postmodum interservientia: sed per Festinationem studio Medico infensam nihil aliud intelligi volo, quam desiderium cito ac impetuose, neglectis debitis ac summe necessariis adminiculis & partibus, sive omnibus sive plurimis, sine quibus Medicina nunquam rationalis, aut Medicus eruditus atque peritus dici potest, studium absolvendi, praxinque exercendi.

s. II.

Mentionem igitur adminiculorum necessariorum, in so præcedenti dum feci: explicanda sunt illa, quibus studiosus Medicinæ eget, hæc vero, dum plurimis absolvantur s-is, ordo postulat, singulo singulum allegare comma.

s. III.

Inter illa autem primum nobis sese sistit, studium linguarum: hoc enim nostris temporibus summe necessarium esse, extra omnem dubitationem possum asserere. At sermo hic mihi non est de omnibus linguis, quis enim mortalium omnes addiscere quæat linguas? complector, potius sub studio linguarum, medicinæ deditus quibus carere non potest, solummodo Græcam, latinamque linguam. Quamvis enim Italica, Gallica, & Anglicana, multum quoque studium Medicum adjuvare possent, propter scripta eruditissima, iisdem edita, non tamen pro absolute necessariis haberi possunt, propter faciliorem & communiorem illarum translationem in Latinam aut Vernaculam; unde magis pro ornamento quam fundamento studii Medici interserviunt.

s. IV.

Ad linguam græcam quod attinet, illa ad studium Medicum quamvis non equidem absolute necessaria adpareat, utilitas tamen ejus sese offert summa multis in rebus, multa enim in re Medica occurrunt nomina, ortum suum quæ trahunt ex lingua græca: Exempla, qui postulat Brunonis (castelli) Lexicon legat. Præterea, certum cum sit, quod dulcius ex fonte hauriantur aquæ, hinc eam etiam ob causam medicinæ dedito studium græcæ linguæ erit suadendum, quo eo melius libros græco idiomate conscriptos intelligere mentemque auctorum assequi queat; vel ad minimum terminos technicos e Medicina nunquam ejciendos probe intelligere & interpretari, eosque ad verum auctorum sensum adplicare valeat. Possæt quidam regerere linguam græcam ad studium Medicum plane non esse necessariam, quia scilicet nullus in re medica exstaret liber græce conscriptus, cui non addita sit versio latina. Sed respondemus: Licet omnes ac singuli libri græci, versione latina non careant, nemo tamen inficias ibit, versionem interdum; ne dicam ut plurimum in longam aliam abire sententiam, prout ipse textus permittit; Hinc facili negotio quilibet animadvertet; græcam linguam, etiam si non summe, aliqua tamen ex parte ad studium Medicum esse necessariam: qua ratione etiam hic loci a Medico erudito non requiro, ut tantam Græcæ linguæ exactitudinem possideat, quo libros vertere aut conscribere valeat, sed tantam solum, quæ de ipso testatur, eum non hospitem esse in hac lingua, ipsumque in tantum capacem reddit, ut graviores aliquando errores in versionibus commissos evitare, sensumque verum eruere possit.

Accedimus ad linguam latinam: utilitatem græcæ linguæ in §o antecedenti cum adduxerimus, necessitatem latinæ linguæ demonstrabimus: unumquemque nobis concedere credimus, hancce linguam, uti in omnibus studiis, sic & in studio Medico summe esse necessariam, satis enim omnibus notum perspectumque est, eruditos hancce linguam ut plurimum tamquam maternam agnoscere, scriptaque stilo romano edere. Nos quidem non abnegamus, quosdam eruditos in edendis libris lingua vernacula uti, hi vero non tantum eruditorum, quam potius plebis, ut credimus, intendunt emolumentum, an vero & quantum intentio hæc pro voto revera succedat, an potius Empiriæ maxime nocivæ januam aperiat, viamque sternat, nimis prolixè esset in præsentiarum indagatōnis, unde saltim pro firmo ac vero suppono, quod Eruditorum perplurimi, & qui in specie artis medicæ emolumentum inter Eruditos intendunt, scripta sua litteris exarent latinis; si igitur quidam scripta clarissimorum Virorum romano stylo exarata, pervestigare cupit, hujus linguæ vero expertus est, nonne hic Sisyphi saxum volvit? Atque ex his prolatis satis superque patere putamus, quam necessariam sit in studio Medico latinam callere linguam.

§. VI.

His vero præmissis alia nobis monstranda sunt, præter hæc adminicula, studium quæ tangunt Medicinam. Animus quidem nobis non est, ea, strictè ad Medicinam spectantia adducere, (de his enim infra nobis erit agendum) sed hæc prætermisissimus, primaria, quæ vocari merentur.

§. VII.

VII. *nititur*
 Studium philosophiæ sobrium vel physicum in Medicina multum præstare neminem sane in dubium vocaturum censemus. Certum enim est, Medicum sine studio physices Medicum rationalem adpellari haud mereri, dum hoc studio vires, motusque corporum perquirere atque invenire Medicus valet, per scientiam namque naturalem Medicus non tantum ea, quæ natura fiunt recensere potest, sed & addit rationem, quomodo scilicet, & quare ita fiant. Hinc Philosophi statuere non erubescunt, totam eruditionem in cognitione causarum & effectuum consistere. Omnes quidem causas rerum investigare haud valemus, cuilibet enim erit fatendum, nostrum intellectum non ita esse perfectum, ut omnia in rerum natura contingentia, multo minus earum causas ad subtilissima usque investigare possit. Præterea, multa adhuc in natura novimus abscondita quorum *to è ti* quidem scimus, *to diu* vero nos fugit; hinc etiam Poëta canit: *umbrosæ sumigillo*
Felix qui potuit rerum cognoscere causas.

Porro, multa si consideramus in Medicina referenda erunt ad studium physicum. Nonne enim Anatomia, Chymia, inquisitio Materiæ Medicæ &c. &c. ad studium physices pertinent? Dum ab effectu, per experimentum protruso, causas investigandi ansam habemus. Physica enim firmis niti debet & nititur experimentis, quibus dein certitudo, cognitione rerum naturalium, obtinetur. Erant itaque sibi persuadentes, nullam in physicis fieri posse solidam demonstrationem, omniaque conjecturis tantum, probabilitatibusque niti; hoc qui statuunt, nullos alios esse credimus, quam, qui campum Pseudophysicorum in-

trantes, animadvertunt; illos, pro stabiliendis thesibus suis, unam alteramve modo causam si adduxere, meris effectibus ac phaenomenis contentos fuisse: neglectis experimentis solidis acquievissent. Quapropter svadendum omnino ducimus: experimentis phycis qui delectatur, sobrie ut illa tractet. Alias falsa pro veris facillime venditabit.

§. VIII.
 Merito huic studio subjungimus, Mechanicum. Utpote quod, uti in omnibus scientiis usum praebet, sic & sine hoc nulla de rebus naturalibus perfecta datur cognitio. Quilibet facile sentiet, hocce vocabulum non stricte hic sumi, pro illa arte, quae nobis in illis succurrit difficultatibus, quas praeter naturam molimur, & in quibus naturam ipsam vincimus. Hinc & Mechanici dicebantur: *μηχανικοί*, illi qui excogitandis artificiosis instrumentis praestabant, quibus onera sublevantur. Sed potius intelligimus Methodum demonstrandi, qua ad accuratissimam perfectissimamque cognitionem veritatum pervenire possumus: omnia enim in hoc studio ita plane ac luculenter demonstrantur, ut nullum fere dubium restare possit. Praeterea structuram corporis accuratius si adspiciamus totum nostrum corpus mechanice structum deprehendemus, silentio praetereo, morbos etiam dari generationem mechanico-organicam qui agnoscunt, hinc & haec mechanica apud quosdam sanctorum invenit adplausum, ut causas omnium pene morborum in partibus solidis consistere existiment. Illustris Stahlus hancce imprimis de mechanica morborum generatione hypothesin in suis lectu dignissimis Dissertationibus, speciatim in Dissert. de Moti-

Motibus humorum Spasmodicis, pag. 44, & seqq. declaravit, humorum congestiones translationesque seu morborum internorum causas præcipuas; inde deducens. Sufficiant hæc de Mechanica.

§. IX.

Tandem inter adminicula quasi generaliora referendum studium ratiocinandi, seu Logicum, rectam nobis monstrans ratiocinandi viam; interque obscuris conjecturarum anfractus lumen quasi, in tenebris errantibus accendens. Taceo, hocce studium eruditos distinguere a vulgo, mentionem tantum faciam intellectum nostrum aptum evadere non distinctos solum sibi formare conceptus, sed &, quo valemus ulterius progredi & in perquisitione veritatum jamjam inventarum alias; novasque veritates producere atque propellere. Nemo autem hæc in re magni quid momenti præstabit, nisi antea ipsi curæ sit, vires intellectus rite inquirere; ad illas vero inquirendas studium Logicum adiumentum minime denegabit. Satis hinc inde luculenter patere credimus studiosum Medicinæ & hoc egere studio, quoniam ipsi toto die occurrunt casus, non solum in diversis Medicinæ partibus sed in ipsa praxi, ubi ex observatis practicis novas, easque firmas conclusiones formare, easque tamquam novas veritates ad alios casus, analogismum aliquem cum prioribus habentes, applicare debet ac potest.

§. X.

Præmittendis itaque præmissis, illa adducere ad Medicinam stricte quæ spectant animus est; & in antecedentibus cum adminicula necessaria recensuerimus, nunc illæ partes nobis sunt explicandæ, totum medicinæ quæ constituunt ædificium.

§. XI. Animam licet non induxerimus strictissime metho-
 dum ostendendi, qua studium Medicum sit tractandum,
 non tamen a tramite nos discessuros esse credimus, si par-
 tes Medicinam constituentes, eo ordine in conspe-
 ctum ponamus, quo tamquam naturali una ex altera flu-
 it, unaque alterius præsentiam ac necessitatem urget;
 quo intuitu ad Anatomiam nos statim conferre placet.
 Hocce studium tam multum utilitatis in studio Medico
 præsefert, ut ad fundamenta Medicinæ recenseri merea-
 tur: parum profecto anatomix expertum in physiolo-
 gia, quum pathologia, chirurgia, & id genus alia, præsta-
 bit. Certum enim si est, anatomiam humani corporis, ejus-
 que partium artificiosam dissectionem & Speculationem
 esse, sensibus, quæ in iis delitescunt, ut patefiant, plenior-
 que & facilior earundem instituatur curatio; nemo sane
 dubitabit de necessitate hujus studii. Quid enim in Phy-
 siologia, quæ statum hominis naturalem tractat, & ne-
 xum actionum & officiorum viscerum aliarumque partium
 corporis monstrat, proficere poterit, qui anatomi-
 am neglexit aut diuersitates in corporibus humanis atque
 brutinis occurrentes nescit, : cum ex hac situum, structu-
 ram, Nexum usum partium inter se invicem unice addi-
 scere possit ac debeat: nonne quasi per somnium audiet
 differentes Doctores de Usu partium? quas nunquam
 ipsemet inspexit, quarum situm nescit, quarumque stru-
 cturam non callet. Quam quæso utilitatem habebit Me-
 dicinæ studiosus ex doctrina Pathologica, Læsiones parti-
 um, causasque læsionum varias atque diversas in parti-
 bus sæpe occurrentes tradente? si harum locum, situm,
 stru-

structuram, variamque dispositionem ad subeundum læsiones nesciverit: nec sibi distinctam Ideam de modo fiendi læsionum atque morborum in partibus formare potest, quamvis ea, quæ in Pathologicis dicta sunt, memori teneat mente, nisi ex ipsa inspectione corporis certitudinem Veritatum pathologicarum acquisiverit. Non enim sufficit de congestionibus, Regurgitationibus, Infarctibus sanguinis circa Venam Portæ ejusque confinia audita recensere posse, sed requiritur etiam ab Erudito Peritoque Medico, ut dictorum rationes reddere valeat, quod tamen nunquam præstabit, qui ipsemet distinctum conceptum de rebus in corpore humano obtinentibus non habet. Si autem talis Medicinæ studiosus in Physiologicis & Pathologicis ne firmum quidem gressum facere potest, quid quæso ab illo sperandum erit in ipsa Praxi & Prognosi huic adjungenda? nonne ibi maximas committet hallucinationes, cum totum fundamentum Prognosis & Praxin secundum nexum causarum deducendi ac dirigendi deficiat. Qualis enim alia accusanda erit causa, quam incertitia anatomica, tam multi, quod reperiantur Medici, ægrotos incurabilibus morbis correptos, vana Spe alentes illisque pro certo persuadentes: omnes singulosque se posse sanare morbos, exitus cum tamen falsè antea promisissis haud quaquam quadret? Unum modo adducere placet exemplum, nimirum, perfecta, ut vocatur phthisis, in plenaria exulceratione pulmonum fere consistens, & physica necessitate incurabilis prout larius illud deduxit Excellentissimus Dominus Præses in Propemptico De Phthiseos Incurabilitate: Dissertationi de Adynamia Artis Medicæ adnexo. Non tamen pauci

dantur, gloriantes, hunc morbum plenarie se posse debellare, unde etiam in re medica tantus invenitur farrago remediorum antiphthificorum, expectorantium &c. &c. quibus sæpissime majus damnum, quam utilitas ægrotantibus adfertur. Et quamvis nosmet ipsi lubenter fateamur, nullum morbum sola notitia anatomica curari atque tolli posse, majori tamen ratione certitudineque illi occurrere poterit Medicus, Anatomica notitia uti decet instructus, ne fama ipsius aut Conscientia periclitetur.

§. XII.

Quid dicam de illis, officium publicum, Physicorum munus, ambientibus, studium vero Anatomicum negligentibus, nonne stultitiæ nomen incurrunt, puto. Nunquam enim sectionem ac inspectionem judiciale suscipere possunt, fama, conscientiaque servata, situm partium earumque naturam ignorantes; adstantibus & præcipue chirurgis incertiam patefacient, immo falsum pro vero reddent iudicium. Ex ore Excellentissimi Domini Præsidis constat mihi exemplum, de Medico ad sectionem publicam postulato corpus quoddam gladio satis lato transfossum, inspicendi, aperiendique causa: punctus in dextro pectoris latere tertiam inter & quartam fuit costam; in dorso autem prope sub scapulam & ad vertebrae dorsalem ferrum istud letiferum exiit, ubi statim, magna profusione sanguinis animam efflavit: thoracis apertione facta, mulcus reperiebatur sanguis. Medicus vero maxima præcipitantia viscera thoracis absque ulla absterfione sanguinis, exscidit: posteaque verum vulnus ignorans, ne nihil dixisse videretur, discissam fuisse arteriam subclaviam somniavit. Cum tamen venam cavam potius dilace-

ra-

ratam & lateraliter discissam fuisse, atque ex illa tantam sanguinis copiam propullulasse, secundum sanam rationem enunciari debuisset. De absoluta necessitate anatomiae pro addiscenda chirurgia rationali, qualis in Medico requiritur, verba facere non opus judico, nullum hocce negare persvasus.

§. XIII.

Theoriam Medicam a Medico perito ac rationali se-
 jungi haud posse, quis est, qui in dubium vocat? absque
 illa enim non rationalis, sed nuda ex ipsis curatio empirica:
 ad illam vero, non tantum sufficit, notitia status morbidi
 gaudere, sed & sanum statum naturamque hominum nosse
 necesse est, cujus mentionem aliquam verbo iam fecimus,
 ubi de necessitate studii anatomici pro felici successu in
 Physiologicis & Pathologicis, caeterisque Medicinæ parti-
 bus primariis egimus. Unde in hoc so de Physiologia
 quæ notitiam hominis vivi ac sani suppeditat, sermo nobis
 erit. Cum autem ad officium Medici periti, res variae
 pertineant, ut tamquam rationalis atque peritus agnosca-
 tur, prælibatis antecedentibus haud euitabilibus partibus,
 ad Essentiales Medicinæ partes, merito transgredimur,
 interque illas, ab ea, quam physiologiam modo nomina-
 vimus, jure incipimus; quoniam Medico ante omnia in-
 cumbit, illius subjecti, circa quod maxime & unice ver-
 satur, sufficientem ut possideat cognitionem: quo aptus
 existat, ut statum sanitatis conservet, ac labefactatum re-
 stituat. Quomodo autem aptus erit ad utrumque, si Phy-
 siologia ipsum non docuerit partium corporis tam solidarum,
 quam fluidarum, (quæ ex Anatomicis ipsi innotue-
 runt) mutuuum nexum, usum, motum, atque officium,
 in

in quo tota vitæ nostræ & sanitatis conservatio consistit: unde etiam physiologiæ tamquam primæ medicinæ parti jure proxime subnectitur Hygiene, modum in sanis, sanitatem conservandi, per certas indicationes, congruaque media tractans, quid enim hoc in terrarum orbe vitam degentibus suavius, quid dulcius sanitate? & quid molestius perpetua ægritudine? qua non tantum maximos cruciatus quis habet comites, sed officio suo fungi plane incapax existit. Quam ob causam unusquisque fere mortaliæ artem corpus in sanitate conservandi merito addiceret, nonne igitur Medico multo magis curæ sit? utpote cui incumbit sanitatem vitamque conservare hominum. Luculentissime id circo utilitas hujus studii Medici partis, immo absoluta & inevitabilis necessitas elucet.

S. XIV.

Præcipue cum sanitatis ac vitæ merito opponatur morborum ac mortis tractatio, a Medicis Pathologia dicta, quæ, sicuti Physiologia res secundum naturam tractat, atque per Hygienem Medico viam naturalem corpus in sanitate conservandi monstrat; ita circa illa, præter naturam in homine occurrentia, uti sunt, causæ morbificæ, ipse morbus, tamquam effectus ac symptomata, versatur, & causas, præcipue factarum læsionum, atque symptomatum concurrentium aperit, eum in finem, ut tanto facilius per causarum sublationem ac remotionem firmum sanitatis restituendæ fundamentum jacere queat. Allatis hisce multis adducere rationes de necessaria præmissione hujus in studio, Medico partis, supervacaneum nobis videtur, cessante enim hoc, nullus fere tolli potest morbus. Nam, ubi deest cognitio vera causarum, ibi remedia adæquata

quata causis opponi non possunt; causis, ubi remedia non opponuntur, ibi tolli nequeunt; causas, ubi non tolluntur, ibi effectus Morbosus non cessat. Sequitur exinde Medicum peritum hac scientia minime carere posse.

S. XV.

Quemadmodum autem necessario scire debet, veras pathematum molestorum causas Medicus, ita tamen ad restitutionem sanitatis amissæ non sufficit hæc notitia, quamquam ad ordinem in agendo legitimum inveniendum requiratur: Sed expetitur merito etiam in Medico, ut sciat, an homo ægrotet & quomodo ægrotet, id, quod ex certis signorum classibus depromitur, ab actionibus vitalibus, animalibus, & naturalibus colligendis, quæ ipsum non tantum de ipsa læsione sanitatis, sed etiam de eventu, salutari, lethali, aut periculoso, si non semper apodictice, tamen maxime probabiliter certum reddere possunt, quam notitiam scholæ medicæ generali semiotices titulo comprehendunt, eamque in Diagnosticam & Prognosticam dispefcunt. De cujus utilitate æque ac necessitate quemlibet persvasum, certumque existere credimus, cum Medicus in praxi constitutus, hac vero notitia destitutus nullas progressus facere poterit. Semiotica enim vinculum quasi pathologiam inter ac therapiam constituit; nedum lectulis ægrorum Medicus adductus, ne ullum quidem habebit fundamentum concludendi, æger, an vere ægrotet, nec ne? nullas porro proponere valebit ægroto quæstiones, de signis ac symptomatibus, quibus de morbi vera præsentia certus fieri possit. Patet exinde, nullam institui posse adplicationem ad therapiam, deficiente cognitione generali præsentia status morborum: Hinc

C

Sen-

Sennertus: Quamvis non ob cognitionem curationis, attamen ob curationem ipsam semiotica est necessaria, inquit. Quapropter non irritum iudicavimus, hancce necessariis primisque Medicinæ partibus adnumerare.

§. XVI.

Morbum in genere adesse, quamvis scitu necessarium est, tamen non sufficit: varii dum dantur morbi, multaque morborum genera in praxi, quæ probe distinguenda sunt, ne in dijudicando morborum Medicus unum habeat pro altero, atque hinc inde minus adæquatas indicationes practicas formet. Ad hoc vero omittendum fugiendumque studium Pathognomonicum, alias Semiotica specialis dictum, necessario requiritur; quoniam, uti proxime antecedens Semiologia, generaliter; ita Pathognomia specialiter Diagnosin & quidem de unoquoque morbo in specie suppeditat, & quoniam plures morborum aliquot communia signa habent, e quorum consideratione facile confusio morborum oriri potest, essentialia signa, unicuique morbo propria, unumque ab altero distinguunt, tradit, quo certus esse possit, si non absolute de omnibus, tamen de plurimis, hunc & non alium morbum adesse, & tanto certiorum methodum in medendo, secundum causas solennes directam adplicare valeat. Medico itaque hujus studii experti difficillimum sane erit dignoscere, quoniam Morbo patiens correptus sit, e contrario modo hunc, modo illum morbum adesse putabit, & hoc etiam, uti credimus ratio erit, quod sæpissime quidam simul quando ad unum adducuntur Medici ægrotum, unus huncce, alter alterum adesse sibi persvadeat Morbum; unde non fieri potest, quin ex falsa aliquando Diagnosi, falsa etiam Pro-

gno-

gnosis, falsaque Methodus medendi nascatur, & proh dolor sæpissime antequam duo aut tres Medicorum de veri præsentia Morbi conformes evadant, æger moriatur. At enim vero nihil cum ægrotis perniciosissimum sit, quam meris, quod efficitur conjecturis, quilibet facile sentier, hocce studium omni tractandum esse diligentia in Academiis, ne olim in praxi redundet damnum irreparabile in ægros, & Medici in praxi constituti contemptum aliorum peritiorum, immo ipsius vulgi incurrant, quando in determinatione veri morbi tantis hallucinationibus imperitiam suam produunt.

§. XVII.

Devolvimur denique ad Therapiam generalem, methodum Medicis medendi monstrantem, ut & modum remedia adhibendi. Edocet namque illa, quomodo ex notatione causarum secundum rationem atque experientiam proportionatum causæque morbificæ adæquatam inveniri possit remediorum genus, debeatque, & quomodo in genere ipsi formalitati læsionis curationis genus sit adplicandum, certitudinem quoque eventus suppeditat, præcipue experientiæ, dum propriæ, quum aliorum fide dignissimorum superstructa. Cum enim Medico nunquam comperat in sanatione ægrorum quidquam suscipere de cujus necessitate aut utilitate nec ipse certus fuerit, nec alios certos reddere possit, veneranda antiquitas Medicorum optimo consilio hanc medicinæ partem constituit, qua regulas generales suppeditaret, secundum quas Medicus rationalem subsuntionem & conclusionem institueri possit, quid ipsi faciendum sit, ad ductum causarum, quæ vel conservari vel removeri, vel alterari atque corri-

gi debent: id, quod per relationem indicantis, nempe causæ urgentis, Indicationis, quid respectu indicantis faciendum sit, & Indicati, Remedii nempe, quo Indicatio obtineatur, semper observandum indigitarunt. Unde clarissime patet, quod Medicus neglectis indicantibus & ex his formandis Indicationibus, nihil plane sit effecturus, quod secundum sanam rationem actum esse dici possit: Unde etiam quotidiani errores inter Medicastros oriuntur, quod ex defectu verarum illarum relationum instituendarum, modo hoc, modo illud remedii genus adhibeant, de cuius tamen necessitate & utilitate, ne minimam quidem a priori reddere possunt rationem, ideoque ne nihil, sed revera multum fecisse videantur, agrotos per omnes remediorum classes ducunt, Purgationibus, Venæsectionibus, Vomitoriis, Diaphoresi exercent, posthabitis omnibus considerationibus, an Materia peccans talis in corpore sit, qualis per hæc evacuationum genera unquam educi possit atque excerni: Sicut ab Excell. Dno. Praside inter alia tale Exemplum relatam audivi de Balneatore quodam, qui fœminæ teneriori ac Valerudinariæ, (quæ sub nocte molestia aliqua adiciebatur, ideoque summo mane hora tertia hujus Medicastrici consilium implorabat) statim Vomitorium propinabat post cujus effectum hora octava largiter Venam secabat, hora nona pilulas purgantes exhibebat, post meridiem vero hora quarta largissimum sudorem exhibito Diaphoretico fortiori excitabat, & tandem pro viribus per somnum recuperandis versus noctem, largiorem Opii dosim propinabat, & ita absoluto cursu remediorum ipsi usualium felicissime hæc fœminam ab omni mundana infelicitate liberabat, quippe quæ non iterum
ex.

expergisebat, sed altero mane a marito in lecto mortua re-
periebatur. Quapropter, ut Medicinæ deditus huic etiam
ipfius parti maxime necessariæ omni studio incumbat, si-
bique habitum tempeftive adquirat, omnia in praxi fecun-
dum rationes firmas & certas, quantum fieri poteft, facien-
di, maxime fydendum eſſe & commendandum exiſtimo.

S. XVIII.

Sicut autem nullus Artifex operæ pretium præſtare
valet, ſine instrumentis, ad artificium & opificium neceſſa-
riis, quorum indolem & habitudinem perſpectam habere
debet, ita longe minus Medicus quidquam ſine Instrumen-
tis, quæ ipſi Medicamenta ſunt præſtare poteſt, (cum Ver-
bis & non Herbis morbos proſtigare ſolius DEI fit) ſed uti-
que neceſſe habet, ut per hæc Instrumenta agat, eaque ſe-
cundum ductum veræ læſionis, & ſuperiori So. indigita-
tum ordinem adplicet, quod tamen debite & legitime in ef-
fectum deducere nequit, niſi indolem quoque & habitudi-
nem Medicamentorum cognitam habeat: quam ob rem
cuique qui recte Medicamentis Medicus, tamquam ratio-
nalis uti cupit, etiam incumbere ducimus, eorum noſſe fa-
ciem externam, doſim, & quantum fieri poteſt, partes eo-
rum conſtitutivas: Primo, ad faciem, quod attinet, ne ex
iſcitia falſum, eligat pro vero, & ſic conſequenter loco op-
tati atque ſperati, vel nullum, vel quod peſſimum eſt, plane
contrarium pernicioſumque inveniet eventum. Dantur
enim inter Pharmacopœos, conſcientiæ, proh dolor! ca-
rentes, qui, genuinum a Medico præſcriptum quoddam
remedium, aut non habent, aut, (majoris lucri cauſſa) vilis
quoddam ſubſtituunt, atque ita ſecundum ritum illud:
quid, pro quo, ſumunt; Hinc Medicus Spe ſua sæpe falli-
tur,

tar, immo interdum pro bono, malum videbit eventum. Nonne itaque Medico circumspetto, conscientiaëque rationem habenti, curæ sit; hæcce evitare pericula? Medicamenta enim semel propinata e corpore ægrotantis resumere in viribus illius haud positum est. Quamvis enim optime sciamus, externæ faciei remediorum cognitionem ipsam curationem non efficere, nisi internæ faciei cognitio accedat, nihilominus ab erudito peritoque Medico hanc etiam notitiam dictas obrationes merito exposcimus, cum illius officium æque consistat in Directione Pharmacopoëarum, ac in curatione ægrorum: quo respectu huc etiam trahendum est studium Botanicum, quantum nempe respicit Herbas officinales. Secundo, necessario Dosis, uniuscujusque remedii callere debet, praxin exercendi cupiens; multo magis Medicus rationalis, conscientiaque præditus, qui vult haberi. Si enim proportionate dosin uniuscujusque remedii pro unoquoque individuo instituere ignoret, non solum nihil efficiet, sed & pestis humani generis nomen incurret. Dum minus adæquata dosi, imprimis in excessu peccante, citius ægroto mortem, quam desideratum finem, sanitatem puto, conciliabit. Tertio, Denique conducit, partes Medicamentorum constitutivas quantum possibile nosse, facilior enim hinc facienda erit conclusio a priori de utilitate atque præstantia hujus vel illius remedii, anatomiaë quasi illa si probe subjiciantur.

§. XIX.

Ad hoc autem impetrandum Chymia præcipue sese nobis offert, qua variis adminiculis natura abscondita, visceraque perferutari ac perquirere, commode valeamus; sunt quidem quidam, studium hocce pro mero putoque studio curi-

curioso, jucundo, amœnoque venditantes (quibus & nos, mutatis tamen mutandis, vocabulis nimirum : mero, putoque, torum concedimus argumentum) at vero nosmet non possumus non usum ejus atque utilitatem in studio agnoscere Medico, varia, multaque dum præbet ægregia Medicamenta laudibus suis minime defraudanda quæ sunt; præterea multa in physicis clariora evadunt adhibito studio Chymico. Abrumpimus igitur filum. §o. 7. de physica differentes, cum jam Chymicæ mentionem fecerimus.

§. XX.

Therapiæ specialis mentionem paucis inire, ordo prostat; audit illa alias praxis Medica clinica, hanc præcipue ob causam: Medicus scilicet ægrotos lecto adfixos quia invisit, curatque. Et quemadmodum therapia generalis §. 17. a nobis adducta methodum morbos in genere curandi tradit, sic praxis Clinica, de qua hic loci nobis sermo est, unumquemque morbum in specie profligare, docet. Supervacaneum, irritumque esse existimamus, multis, si necessitatem ac utilitatem hujus medicinæ partis demonstrare atque probare collaboraremus; satis enim perspectum exploratumque est, plurimos Medicinæ studiosorum hocce studium ambabus attrahere, illudque unice adorare, inque illud totam, uti putant eruditionem collocare medicam, neglectis etiam si non plane atque ex toto maxima tamen ex parte, reliquis ante adductis, quoniam vero in præmio hac de re mentio jam facta est, merito hic superfedemus. Verum enim vero, hos nullos alios esse putamus, quam de pane tantum lucrando, haud vero emolumentum ægrorum ac proximorum causa studium Medicum qui addiscere illudque exercere desiderant; Ast, paulo

paulo penitius, rem si introspeciamus, semetipfos sane, spe frustrant sua, falluntque. Evinctum enim esse credimus, unumquemque Medicum eo melius, certius, immo interdum citius in praxi Clinica facere posse progressus, antea recensitis necessariis non neglectis, sed sedulo adhibitis. Caveo dicere, talem Medicum minime vocari mereri Medicum rationalem, sed potius titulum nudi Empirici sibi met ipsi vindicare. Attendit enim tantummodo remedia ab aliis circumspēctis usurpata, rationem vero, cur? quo tempore? quibus individuis? quibus circumstantiis? adhibita sint, nec observat, nec recte observare potest; fundamenta, quibus Medicina niti debet, quia negligit. Etenim non solum experientiam, sed & rectam rationem, pro fundamento Medicina agnoscit, ita, ut unum, salvo medicinæ statu ab altero se jungi nunquam possit. Rationem namque si ab experientia se jungamus, nihil, nisi nudam empiriam remanere videbimus; porro, experientiam a ratione avellere si quis velit, loco Medici periti expertique purum putumque habebit philosophum. Probe igitur duo hæc fundamenta a Medico erudito atque circumspēcto combinanda sunt, facillimo enim negotio quilibet animadvertet, deficiente uno totum Medicinæ ædificium labefactari corruereque.

§. XXI.

De Chirurgia rationali, quædam in medium proferre animo nobiscum constituimus. Dubitet forsitan quisquam, an hujus artis notitia a Medico perito expertoque merito requiratur? at vero non sine ratione & hoc a Medico requirimus erudito, certissimum enim cum sit, Medici officium postulare sanitatis hominum, ut curam habeat; illam.

lamque conservet, labefactatam vero restituat. Hoc præ-
 supposito, omnino patere pro persuaso habemus; Me-
 dico, chirurgicam methodum curandi tanquam alteram
 Medicinæ manum nosse, incumbere. Chirurgia, autem
 a Therapia differt, quod hæc pro objecto specialissimo læ-
 siones agnoscat internas, ab interna causâ provenientes,
 & per internas medicationes profligandas, ad quem etiam
 scopum impetrandum utitur præcipue medicamentis
 pharmaceuticis internis: illa vero, Chirurgia nimirum,
 circa læsiones versatur externas, ex causis plerumque vi-
 olentis ortum trahentes, manulemque operationem,
 pharmaceuticis remediis non exclusis, requirentes. Me-
 dico quidem, stricte si illum spectemus, levissimum vnum-
 quodque mederi vulnus, secundum modernum rerum sta-
 tum, haud incumbere optime scimus; chirurgis hocce
 dum potius relinquendum sit. At tamen haud raro, ne
 dicam sæpissime contingit, ut Medicus una cum chirurgo,
 ad ægrum chirurgi opera egentem melioris securitatis
 gratia adducatur; curæ ut illi sit, quo tractatione læsionis
 eo accuratius meliusque faciat progressus; denique chi-
 rurgo a recta via aberranti, genuinam iterum ut monstret
 methodum: atque ita pericula ac damna ægro imminetia
 evitentur. Medicus itaque hujus artis expertus, nonne ig-
 norantiam suam, tum chirurgo, tum aliis proderit? tace-
 am de illis, in publico quodam officio constituti qui sunt,
 quorum partium est, conjunctis chirurgis salutis ac sani-
 tatis hominum chirurgicam operationem implorantium,
 curam habere; quibus præ aliis turpe est; si ad ægros ex-
 ternis læsionibus laborantes vocati Chirurgum inveniant,
 vel peritum, vel præsumtionem peritiæ de se ipso haben-
 tem, eique nihil injungere, curamve dirigere audeant, vel
 plane imperitum, si ad manus habeant chirurgum, cui
 D con-

consilio præesse deberent, propter imperitiam autem chirurgicam non possunt, quo sæpissime contingit, ut ægri succumbant; aut ex reciprocis consultationibus, ridiculum tandem resultet consilium, quale aliquando emergebat, ubi Medicus hujus farinae, similis conditionis chirurgum quærebat, de pede male adfecto: Was meinet der Herr / wenn man den Fuß abnehme? & responsum obtinebat: Es kan nicht schaden.

S. XXII.

Necessariis requisitis ad Medicum peritum pertinentibus unicum adhuc adscribi meretur, Medicina sic dicta Forensis, quæ fundamentum capit ex omnibus ante dictis Medicinæ partibus primariis, Anatomia nempe, Physiologia, Pathologia, semiotica, Praxi clinica, & chirurgia, & ordinarie in casibus judicialibus Decisum format, de Vulnerum lethaliitate, suffocatis, strangulariis, Aqua submersis, Infanticidio, aliisque huc pertinentibus rebus. Constat enim, Medico non tantum sanitatem hominum concreditam esse, sed & interdum certis sub casibus iudicium ab illo exposci; accidit enim, ut aliquis præter omnem spem ac opinionem ex abrupto quasi animam efflasset, quo de casu inspectione prius facta a Medico iudicium formandum est, an ille mortuus modo naturali, an vero violentia quadam naturæ debitum reddiderit. Nec rarum est, infantes recens nati, quod inveniantur abjecti, mortuique, patre matreque ignotis, tunc Medicum a Magistratu accersitum non tantum iudicare oportet, an infans lucem aspexerit, & inde a matre occisus sit, an vero in utero diem jam obierit supremum, hoc inquam non tantum a Medico in publico officio constituto requiritur, sed etiam a privatis Medicis, officium publicum nondum gerentibus, haud raro ex poscitur, ubi Medicus loci in defectu physici ordinarii, hujus

locum supplere debet, & partim de iis quæ jam allegavimus, partim de pluribus aliis ipsi formandum est judicium: e quibus facile patebit, quod, licet paucissimos saltem casus in Medicina forensi occurrentes attulerimus, illa nihilominus omni Medico qui Eruditi ac periti nomen gerere gessit, absolute sit necessaria; unde oprandum, ut hæc etiam medicinæ pars in Academiis inter studia Medica non ita postponeretur, sed majori assiduitate tractareretur, ne postmodum in praxi aut officio publico constitutis Medicis contingeret, ut in exarandis Relationibus, quæ vitam & sanguinem hominum sæpissime concernunt, tantas committerent hallucinationes, contra principia Anatomica, pathologica & practica impingentes, & animadversiones aliorum peritiorum, aut Facultatum Medicarum post se trahentes, quarum varia exempla, apud ZITTMANNVM, AMMANNVM aliosque scriptores legere ac reperire licet.

S. XXIII.

Pertractatis igitur hisce Medico rationali necessariis, monendum nobis esse ducimus, nos voluntario illa, quæ ad ornamentum Medicorum tantummodo quid faciunt, omisisse, illis enim deficientibus, Medicus practicus tamen rationalis, eruditus, expertusque vocandus est. Ad praxin enim feliciter exercendam, quid quæso iuvat scire, florem esse tetrapetalum, hunc pentapetalum, alium poly-petalum; porro, illum esse regularem vel irregularem, & sic porro. Nullum sane exinde Medicus sentiet commodum, ad praxin facilitandam interim tamen haud in malam rapere partem, vitioque vertere animus est, si hæc ce & id genus alia, Medico Botanico necessaria, didicit, cum uti jamjam antea monuimus ad ornamentum tantummodo Medici spectent.

D 2

S. XXIV.

Hæc itaque sunt, Medicus, quibus necessario eget, rationalis atque expertus eruditusque fuisse ac vocari cupit; quibus perlustratis ac recensitis, nobis inquirendum erit, an Medicina respectu omnium harum partium adeo brevi temporis spatio addisci possit, nec ne, & an secundum quorundam sententiam disciplina sex Mensium vocari possit? Hancce sententiam temporibus antiquis adfirmatam fuisse, multis sane scriptoribus admodum videtur probabile. Audiamus hæc de re antiquum illum scriptorem Cælium L. A. libr. 29. cap. 11. p. m. 1119, ubi sic: *Quidam medendi scientiam adspernabilem adeo sunt opinati, ut eam sex mensium fecerint disciplinam.* Ex hoc factum esse censemus Medicina prioribus temporibus omnem fere, quod amiserit splendorem fidemque. Kænigius enim in Theatr. Polit. tripart. part. 1. cap. 1. §. 357. p. m. 67. inquit: *Medicinam, quamvis apud Hebræos & Græcos in summo pretio semper fuit habita, apud romanos tamen a liberalibus artibus, professionibusque fuisse disjunctam: quæ verba & in Acie Disput. polit. method. instr. 1. §. 119. iterum repetit.* Et, quid dicam de temporibus antiquis, cum hodie multi medicinæ studiosi hac in re cum antiquis unam eandemque foveant sententiam inque uno consentiant, putantes, sibi que firmiter persuadentes studium Medicum brevi admodum temporis spatio fesse absolvendum, aut ad minimum non omnes a nobis citatas partes absolute necessarias esse pro studio Medico perfecte absolvendo: Unde haud raro in folis audiendis practicis collegiis, occupati sunt; putantes: hanc (uti vulgo dicitur) Medicinæ Animam, quasi, immediate creari & halitu communi cari posse, quale exemplum non iradudum MIHI PRÆSIDI obigit, ubi aliquis, qui vix ad anni spatium & ne

vix quidem studio Medico nomen dederat, ab Academia discessurus, ultimum Vale dicebat, & quæsitus, quorsum tenderet? agebat: in Patriam se reverfurum esse, ibique praxin exerciturum: Iterum autem interrogatus: An unquam collegium Anatomicum, Pathologicum, aut aliud, practica antecedens audiverit? responsum dabat: quod non sed Physiologiam ad dimidium & Praxin clinicam fere ad finem usque se audivisse, interim tamen ipsum sperare, praxin feliciter cessuram esse, si modo auditis Weisbachii tractatum practicum germanicum adjungeret, & secundum hunc ductum exercitationes practicas institueret, de quo felici successu tamen ego sane habeo, quod merito dubitem: Unde quoscunque Medicinæ operam dantes cordate monitos volo, ut caveant, ne illorum festinantium vestigia præmant, sed ordine incedant, omnesque partes ad studium Medicum pertinentes, debita diligentia, non autem perfunctorie tractent neque in studiorum curriculo citius ad practica quasi ruant, quam sufficienter imbuti fuerint necessariis ad miniculis, & fundamentis, sine quibus nulla praxis rationalis unquam sperari potest, (cum in Praxi Medica de corio ludatur humano, ac scientia & Conscientia apud Medicum pari semper passu ambulare debeant) & quæ hactenus satis luculenter & debito ordine, quo se invicem excipiunt & excipere debent in conspectum sunt posita.

§. XXV.

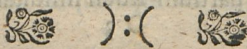
Etenim, certissimum cum sit, naturam nihil facere per saltum, sed ad unamquamque actionem debitum requirere tempus, ita & in studio Medico non omnia adducta simul & semel per breve tempus addisci possunt: patet inde, illos, qui nimia festinatione, vel tempus studio in genere impendendum, vel partium studii simultaneam coacervati-

onem, considerando, studium tractant, immo absolvunt Medicum, quosdam vel plane negligere omittereque, vel tantum obiter tractare partes. An vero hi inter eruditos, expertos atque peritos sint collocandi referendique Medicos, an vero nomine solum Medicinæ Doctores vocari mereantur, aliorum iudicio relictum volumus, firmiter persuasi, unumquemque ex rationibus hac in tractatione adductis facile iudicium hac de re facere posse, interim tamen nostrum si quis desiderat iudicium, lubentissime fatemur, deficiente unica dictarum partium in Medico, illum nullatenus talem, qualem nos desideramus, videlicet eruditum atque peritum vocandum, nominandumque esse.

§. XXVI. Nec & nos a scopo aberrare credimus, si haetenus dicta in summam quasi colligendo statuamus, nullam fere aliam causam esse accusandam quam festinationem, per derelictionem unius aut alterius partis commissam, defectus eruditorum Medicorum: ubi enim partes labant, summa turbatur, hinc Medicina non potest non mutila ac manca evadere; nimia festinatione hocce si tractetur studium. De damno hujus festinationis multa in medium ulterius proferre inconveniens opinamur; sufficit, quod digito monstraverimus, summa hujus damni capita, e quibus, innumera alia deduci possunt, luculentissime probantia talem festinationem, qualem descripsimus studio Medico esse intensissimam. Præterea cum in tractatione hujus Dissertationis sæpissime mentionem illius fecerimus instituti que ratio plura adducere non permittit solum abrumpimus. Summo Numini interim gratias habemus humillimas, vires, quod nobis largitus fuerit huic nostri labori, quo feliciter

imponi poterit

F I N I S.

ULB Halle
003 133 117

3

Retro ✓

3. 1721 28 8 25

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
**FESTINATIONE
STUDIO MEDICO
INFENSISSIMA**

Quam
PROPITIO NUMINE DIVINO
ET
GRATIOSÆ FACULTATIS MEDICÆ CONSENSU
P R Æ S I D E
DN. GEORG. DANIEL. COSCHWITZ,
MED. DOCT. EJUSDEMQUE IN ALMA FRIDERICIANA
PROFESSOR PUBL. ORDIN. ET POTENTISSIMI PORUSSOR.
REGIS IN COMITATV MANSFELD. ET APUD
PALATINOS HALENS. PHYSICO MERITISSIMO,
PATRONO, PRÆCEPTORE, HOSPITE AC PROMOTORE
AD URNAM USQUE SINGULARI HONORIS
CULTU COLENDO

PRO GRADU DOCTORIS,

Summisque in Arte Medica Honoribus, insignibus, ac Privilegiis,
More Majorum solenni obtinendis

Horis locoque consuetis Anno M DCC XXI. D. April.
Placidæ Eruditorum disquisitioni submittet

AUCTOR RESPONSURUS
JOANNES GEORGIUS ZANDER,
SPANDQVIENSIS.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,
Typis GEORGI JACOBI LEHMANNII, Acad. Typogr.